Torsdag, den 17. september 2020

P9_TA(2020)0235

Den humanitære situation i Mozambique

Europa-Parlamentets beslutning af 17. september 2020 om den humanitære situation i Mozambique (2020/2784(RSP))

(2021/C 385/16)

Europa-Parlamentet,

— der henviser til verdenserklæringen om menneskerettighederne fra 1948,

— der henviser til de internationale konventioner og protokoller imod terrorisme,

— der henviser til den internationale konvention om borgerlige og politiske rettigheder (ICCPR) fra 1966,

— der henviser til FN's 2030-dagsorden for bæredygtig udvikling og til målene for bæredygtig udvikling (SDG),

— der henviser til den humanitære rapport af 10. september 2020 fra FN's Kontor for Koordination af Humanitære Anliggender (OCHA) om situationen i Mozambique ([1]),

— der henviser til OCHA's rapport af 29. juni 2020 om situationen i Mozambique,

— der henviser til den udtalelse om Mozambique, der blev vedtaget på det 87. møde i FN's arbejdsgruppe om vilkårlig tilbageholdelse (UNWGAD) den 1. maj 2020,

— der henviser til rapporterne om Mozambique fra FN's Højkommissariat for Menneskerettigheder (OHCHR) fra december 2017,

— der henviser til rapporten af 12. april 2016 fra FN's Arbejdsgruppe om Universel Regelmæssig Gennemgang,

— der henviser til FN's konvention mod tortur og anden grusom, umenneskelig eller nedværdigende behandling eller straf, vedtaget af FN's Generalforsamling den 10. december 1984, og den valgfri protokol hertil, der blev vedtaget af FN's Generalforsamling den 18. december 2002,

— der henviser til Rådets konklusioner om Mozambique af 22. april 2020,

— der henviser til Kommissionens meddelelse af 9. marts 2020: »Frem mod en omfattende strategi for samarbejdet med Afrika« (JOIN(2020)0004),

— der henviser til EU's årsberetning 2019 om menneskerettigheder og demokrati i verden: Mozambique,

— der henviser til EU's nationale vejledende program for Mozambique og den 11. Europæiske Udviklingsfond 2014-2020,

— der henviser til den endelige rapport fra Den Europæiske Unions valgobservationsmission (EU EOM) til Mozambique om parlamentsvalget og provinsforsamlingerne af 15. oktober 2019,

— der henviser til Cotonouaftalen,

([1]) https://reliefweb.int/report/mozambique/mozambique-situation-report-10-september-2020

— der henviser til den 28. politiske dialog mellem EU og Mozambique af 5. juni 2020,

— der henviser til den økonomiske partnerskabsaftale mellem Southern African Development Community (SADC) og EU,

— der henviser til sine tidligere beslutninger om Mozambique og SADC-regionen,

— der henviser til erklæring af 29. juni 2020 fra medformanden for Den Blandede Parlamentariske Forsamling AVS-EU,

— der henviser til det afrikanske charter om menneskers og folks rettigheder;

— der henviser til det afrikanske charter om demokrati, valg og regeringsførelse,

— der henviser til Den Afrikanske Enhedsorganisations konvention om forebyggelse og bekæmpelse af terrorisme,

— der henviser til de grundlæggende principper for SADC,

— der henviser til SADC's konklusioner af 17. august 2020 om Mozambique,

— der henviser til aftalen fra 2019 om fred og national forsoning,

— der henviser til forretningsordenens artikel 144, stk. 5, og artikel 132, stk. 4,

A. der henviser til, at den såkaldte al-Shabaab-terrorgruppe, der angiveligt er tilknyttet den væbnede gruppe, der kalder sig Islamisk Stat i Den Centralafrikanske Provins, siden oktober 2017 har iværksat over 500 voldelige angreb i den nordlige del af provinsen Cabo Delgado, terroriseret den lokale befolkning, hvilket har kostet over 1 500 mennesker livet og ført til fordrivelse af over 250 000 mennesker og over 700 000 mennesker, der har behov for bistand;

B. der henviser til, at terrorangrebene er blevet mere og mere voldelige, og at mange landsbyer er blevet overfaldet, idet mere end 1 000 boliger er blevet afbrændt eller ødelagt; der henviser til, at der har været forlydender om, at militante personer er begyndt at kidnappe kvinder og piger;

C. der henviser til, at jihadistiske grupper i august erobrede den strategiske havneby Mocimboa da Praia, som er en vigtig havn for fremme af udvindingen af olie og flydende naturgas (LNG); der henviser til, at al-Shabaabs fortsatte engagement i byen tyder på, at terrorgruppen bliver stærkere og mere avanceret;

D. der henviser til, at de islamistiske oprørere i stigende grad benytter sig af ulovlig narkotikahandel som finansieringskilde;

E. der henviser til, at Mozambique ikke tidligere har været hjemsøgt af militant islamisme; der henviser til, at omkring 30 % af Mozambiques 31 millioner mennesker er romerskkatolske, mens 18 % er muslimer og kun to provinser — Cabo Delgado og Niassa — har et muslimsk flertal;

F. der henviser til, at de mozambiquiske myndigheders militære aktioner ikke har været i stand til at standse angrebene og gøre det muligt at tage fat på denne humanitære nødsituation, der er blevet forværret med alarmerende hast;

G. der henviser til, at Mozambiques sikkerhedsstyrker har reageret med uforholdsmæssig hård vold, til tider i strid med de internationale forpligtelser på menneskerettighedsområdet; der henviser til, at Mozambiques præsident Filipe Nyusi havde erkendt, at myndighederne i Cabo Delgado havde begået »ufrivillige krænkelser« af menneskerettighederne; der henviser til, at der er blevet rapporteret om tilfælde af undertrykkelse af ytringsfriheden og chikane mod journalister;

H. der henviser til, at den mozambiquiske hær er dårligt rustet til at håndtere den kraftigt tiltagende terrorisme i regionen; der henviser til, at der fortsat er en legitim frygt for, at oprøret vil sprede sig til nabolandene og destabilisere regionen;

I. der henviser til, at mere end halvdelen af de mennesker, der rammes af volden i Cabo Delgado, er børn; der henviser til, at der har været klager over rekruttering af børn til væbnede grupper, kidnapninger og seksuel og kønsbaseret vold mod kvinder og piger; der henviser til, at befolkningen ofte bliver gidsel i kampene mellem væbnede grupper og statslige militære styrker;

J. der henviser til, at Mozambique er forpligtet til at overholde de grundlæggende menneskerettighedsstandarder gennem de internationale konventioner, som det har ratificeret, navnlig i tilbageholdelsesfaciliteterne; der henviser til, at de barbariske handlinger, der tilskrives al-Shabaab, ikke bør imødegås med yderligere krænkelser af menneskerettighederne fra Mozambiques sikkerhedsstyrkers side;

K. der henviser til, at Agenturet for Integreret Udvikling af Nordregionen, ADIN (Agencia de desenvolvimento integrado do norte), blev lanceret i marts 2020 med det specifikke formål at afhjælpe de nordlige områders socioøkonomiske mangler;

L. der henviser til, at der i august 2019 blev undertegnet en aftale om fred og national forsoning med det formål at bringe fred til landet, standse voldsudøvelserne, opnå demokratisk inklusion og forbedre menneskerettighedssituationen;

M. der henviser til, at Mozambique fortsat befinder sig i en meget skrøbelig situation og kæmper for at klare mange sikkerhedsmæssige, økonomiske og sociale udfordringer; der henviser til, at Mozambique er blandt de fattigste og mindst udviklede lande og rangerer som nr. 180 ud af 189 på indekset for menneskelig udvikling, og at den gennemsnitlige forventede levetid ved fødslen kun er på 58 år; der henviser til, at mere end 10 millioner indbyggere i Mozambique lever i ekstrem fattigdom og fødevareusikkerhed; der henviser til, at denne situation især rammer kvinder og sårbare grupper, der har de største vanskeligheder;

N. der henviser til, at covid-19 yderligere har blotlagt skrøbeligheden af den regionale økonomi, som i mangel af passende social beskyttelse har ført til, at millioner af mennesker kun finder beskæftigelse i den uformelle økonomi, og til, at de, der har mistet deres arbejde, rammes af sult og fattigdom og kan blive udsat for overgreb, herunder i nogle tilfælde grundlæggende krænkelser af menneskerettighederne; der henviser til, at Mozambique den 9. september 2020 havde registreret i alt over 4 500 bekræftede tilfælde af covid-19 i landets 11 provinser og 27 dødsfald;

O. der henviser til, at Mozambique i de seneste år har oplevet katastrofale klimarelaterede naturkatastrofer, herunder to store cykloner i 2019, som har forværret den allerede store fattigdom og usikkerhed; der henviser til, at sådanne katastrofer har ført til udbredt fødevareusikkerhed og kronisk fejlernæring i visse dele af landet, og at over 43 % af alle børn under fem år lider af vækstforstyrrelser; der henviser til, at i alt 7,9 mio. mennesker skønnes at have akut behov for humanitær bistand i 2020;

P. der henviser til, at solidariteten inden for Mozambique er vokset, og at befolkningens problemer i Cabo Delgado har tiltrukket sig særlig opmærksomhed, hvilket har fået navnlig unge i Mozambique til at iværksætte en national solidaritetskampagne til fordel for Cabo Delgado under hashtagget #CaboDelgadoTambénÉMocambique (Cabo Delgado er også Mozambique) for at øge bevidstheden om den tragiske situation i regionen;

Q. der henviser til, at der i 2010 og 2013 blev fundet enorme gasreserver i Mozambique: der henviser til, at disse reserver omtrent udgør 5 000 kubikmeter, hvilket er den 9. største gasreserve i verden; der henviser til, at dette potentielt kan placere Mozambique blandt de fire største LNG-producenter i verden; der henviser til, at det forventes, at der i løbet af de kommende år vil blive investeret mindst 60 mia. USD for at udnytte disse reserver, hvilket er de største investeringer, der nogensinde er foretaget i Afrika syd for Sahara;

R. der henviser til, at europæiske og alle andre udenlandske industrielle og økonomiske interesser i Mozambique bør forfølges i overensstemmelse med FN's vejledende principper om erhvervslivet og menneskerettighederne; der henviser til, at Kommissionen undersøger obligatoriske due diligence-forpligtelser for at sikre, at EU-investorer og de, der er involveret i udvindingsindustrien, handler ansvarligt og bidrager til den lokale udvikling i lande som Mozambique;

S. der henviser til, at Mozambique, og navnlig Cabo Delgado, samtidig med at det har Mozambiques højeste antal analfabeter, de største uligheder og det største antal underernærede børn, er rigt på naturressourcer og råvarer, hvilket har tiltrukket investeringer fra adskillige internationale og europæiske virksomheder, der konkurrerer om markedsadgang til naturressourcer; der henviser til, at indtægterne fra naturressourcer ifølge visse rapporter er ujævnt fordelt i Mozambique;

T. der henviser til, at Den Internationale Valutafond (IMF) den 13. april 2020 godkendte en øjeblikkelig gældssanering til 25 medlemslande, herunder ca. 309 mio. USD til Mozambique under katastrofehjælpsfonden Catastrophe Containment and Relief Trust (CCRT) for at hjælpe med at håndtere virkningerne af covid-19-pandemien;

U. der henviser til, at FN's humanitære koordinator for Mozambique, Myria Kaulard, den 4. juni 2020 opfordrede det internationale samfund til at optrappe sin støtte til Mozambique;

V. der henviser til, at Den Europæiske Union har givet tilsagn om 200 mio. EUR i støtte til genopbygning af Mozambique i kølvandet på de 2019 cykloner, efterfulgt af 110 mio. EUR i covid-19-støtte fra EU;

W. der henviser til, at SADC's regionale terrorbekæmpelsesstrategi for 2015, som blev udarbejdet i overensstemmelse med FN's globale terrorbekæmpelsesstrategi, indeholder bestemmelser om bistand til forebyggelse af radikalisering af unge, grænsesikkerhed, humanitær bistand og bekæmpelse af de grundlæggende årsager til terrorisme;

X. der henviser til, at Mozambique i øjeblikket har det roterende formandskab for SADC; der henviser til, at den regionale organisation under sit 40. topmøde den 17. august 2020 »roste landet for dets fortsatte bestræbelser på at bekæmpe terrorisme og voldelige angreb« og »udtrykte SADC's solidaritet og engagement med hensyn til at støtte Mozambique i bekæmpelsen af terrorisme og voldelige angreb og fordømte alle terrorhandlinger og væbnede angreb«;

Y. der henviser til, at både EU-delegationen i Mozambique og Rådet i april 2020 gav udtryk for alvorlig bekymring over angrebene i Cabo Delgado og optrapningen af volden mod civile;

Z. der henviser til, at situationen i Cabo Delgado på trods af dens brutalitet og de forfærdelige tab af menneskeliv ikke har formået at tiltrække sig international opmærksomhed, hvilket har betydet, at værdifuld tid til effektivt at tackle problemet på et tidligere tidspunkt er gået tabt;

1. tilkendegiver sin alvorlige bekymring over den forværrede sikkerhedsmæssige situation i det nordlige Mozambique, navnlig i provinsen Cabo Delgado, og udtrykker sin medfølelse med de mere end 1 500 voldsofre; udtrykker sin solidaritet og støtte til befolkningen, navnlig til de mere end 250 000 mennesker, der har måttet flygte fra deres hjem;

2. understreger, at de nuværende sikkerhedsproblemer yderligere forværrer en allerede yderst skrøbelig humanitær situation, der skyldes høje niveauer af underudvikling, klimachok og konflikter;

3. opfordrer de mozambiquiske myndigheder til at træffe effektive og beslutsomme foranstaltninger til bekæmpelse af den islamiske opstand og til at beskytte alle borgere i Cabo Delgado; udtrykker alvorlig bekymring over, at oprøret vinder stigende tilslutning blandt regionale og internationale terrororganisationer; påpeger i denne forbindelse de uheldige ligheder med andre regioner såsom Sahel og Afrikas Horn;

4. understreger, at oprøret muligvis vil vokse og sprede sig til nabolandene og dermed true den regionale stabilitet, hvis det ikke standses; understreger i denne forbindelse behovet for en effektiv og bæredygtig politik både fra den nationale regerings og de regionale og internationale aktørers side;

5. minder regeringen i Mozambique om dens ansvar for at retsforfølge alle dem, der mistænkes for terrorhandlinger, gennem en retfærdig rettergang; opfordrer regeringen i Mozambique til at iværksætte en uafhængig og upartisk undersøgelse af tortur og andre alvorlige krænkelser, der angiveligt er blevet begået af dens sikkerhedsstyrker i Cabo Delgado; minder om, at Mozambique er part i den internationale konvention om borgerlige og politiske rettigheder, det afrikanske charter om menneskers og folks rettigheder og FN's konvention mod tortur, som forbyder tortur og anden mishandling og vilkårlig livsberøvelse;

6. understreger betydningen af at beskytte rettighederne for journalister, menneskerettighedsforkæmpere, aktivister og alle dem, der blot udøver deres menneskerettigheder og giver udtryk for deres synspunkter om spørgsmål af offentlig interesse; opfordrer de mozambiquiske myndigheder til at foretage en upartisk undersøgelse af alle formodede tilfælde af hærværk mod nyhedsmedier, undertrykkelse af ytringsfriheden og beskyldninger om chikane og intimidering af journalister;

7. opfordrer de mozambiquiske myndigheder til at fremme demokrati, menneskerettigheder, effektiv lokal forvaltning og effektiv genoprettelse af retsstaten i det nordlige Mozambique; minder om, at overholdelsen af den humanitære folkeret og respekten for de demokratiske frihedsrettigheder også er afgørende for, at den endelige fredsaftale, der blev undertegnet i 2019 mellem Mozambiques Befrielsesfront (Frelimo) og Mozambiques Nationale Modstandsbevægelse (Renamo), bliver en succes;

8. understreger betydningen af at gennemføre de nødvendige reformer med henblik på at imødekomme det mozambiquiske folks behov på passende vis og forhindre, at det bliver et sårbart mål for radikalisering; understreger især det presserende behov for at skabe job og muligheder for befolkningen i Cabo Delgado, navnlig de unge; understreger endvidere, at det er nødvendigt at arbejde på at fjerne nogle af de grundlæggende årsager til terrorisme såsom usikkerhed, fattigdom, menneskerettighedskrænkelser, ulighed, udstødelse, arbejdsløshed, miljøforringelse, korruption, misbrug af offentlige midler og straffrihed og derved bidrage betydeligt til at udrydde terrororganisationer;

9. understreger, at det er nødvendigt at sikre, at al militær intervention i regionen beskytter, respekterer og fremmer menneskerettighederne, tilskynder de mozambiquiske myndigheder til at støtte og samarbejde med regionale og internationale organisationer samt civilsamfundsorganisationer og grupper i lokalsamfundet om at skabe platforme for fredsopbyggende initiativer, der fremmer et fredeligt engagement, dialog, forsoning og sameksistens blandt alle interessenterne; beklager dybt, at der i denne konflikt anvendes private sikkerhedsstyrker, som øger de økonomiske omkostninger for landet yderligere og fungerer uden nogen form for internationalt tilsyn;

10. noterer sig med bekymring den forværrede situation for internt fordrevne i Mozambique; opfordrer EU og dets medlemsstater til at samarbejde tæt med SADC og dets medlemsstater om at løse den forværrede humanitære krise i regionen og udarbejde en effektiv handlingsplan;

11. opfordrer Mozambiques regering til åbent at samarbejde med internationale institutioner såsom FN's særlige rapportører, til at tillade uafhængige menneskerettighedsundersøgere og -observatører at rejse ind i landet og til at foretage en korrekt analyse af de humanitære behov hos befolkningen i Cabo Delgado med henblik på at give den nødvendige hjælp; mener endvidere, at ofrene for vold skal beskyttes ved hjælp af en nødhjælpsplan, således at de kan komme videre med deres liv;

12. mener, at der er behov for en mere koordineret regional og international indsats for at imødegå den overhængende sikkerhedsmæssige og humanitære krise i Cabo Delgado, herunder at der er behov for at imødegå grænseoverskridende trusler såsom terroroprør, fødevaresikkerhed, internt fordrevne og smugling; opfordrer derfor Tjenesten for EU's Optræden Udadtil (EU-Udenrigstjenesten) til at yde yderligere støtte til SADC og Den Afrikanske Union for at nå frem til en varig og fredelig løsning;

13. påpeger, at SADC's Organ for Politik, Forsvar og Sikkerhed med sin multinationale kampenhed til håndtering af alvorlige oprørssituationer bør være en vigtig aktiv aktør i håndteringen af denne konflikt og bør fordømme den på kort sigt og samtidig opmuntre og støtte de mozambiquiske myndigheder på lang sigt i forbindelse med gennemførelsen af yderligere reformer, der skal fremme demokrati, menneskerettigheder og retsstaten, hvilket er en forudsætning for stabilitet, fred og udvikling;

14. gentager, at EU er rede til at indgå i en dialog med Mozambique med henblik på at udpege effektive muligheder for at gennemføre EU's bistand under hensyntagen til situationens komplekse og regionale karakter og opfordrer regeringen i Mozambique til at være mere lydhør over for denne dialog og samarbejdet med EU og SADC; tilskynder i denne forbindelse til, at de mozambiquiske myndigheder og alle niveauer af civilsamfundet samarbejder om at finde en inklusiv løsning og hurtigst muligt tage hånd om de mest sårbare gruppers behov;

15. opfordrer næstformanden for Kommissionen/Unionens højtstående repræsentant for udenrigsanliggender og sikkerhedspolitik (NF/HR), Josep Borrell, og EU's medlemsstater til fortsat at følge situationen nøje og øge deres støtte til de nationale og regionale myndigheder; glæder sig i denne forbindelse over Rådets konklusioner af 22. juni 2020, men insisterer på, at der bør træffes yderligere diplomatiske foranstaltninger, navnlig fra de medlemsstater, der har historiske og venskabelige forbindelser til landet, med henblik på at fremhæve behovet for en hurtig indsats vedrørende denne sag med dens regionale sikkerhedsmæssige og humanitære dimensioner og henlede regeringens opmærksomhed på de geopolitiske konsekvenser, der vil opstå i mangel af en koordineret regional og international reaktion;

16. udtrykker håb om, at EU's nye Afrikastrategi vil — når den er reelt på plads — bidrage til at intensivere samarbejdet mellem EU og Afrika på grundlag af et partnerskab mellem ligestillede på hele kontinentet, og at begge parter vil samarbejde om at forbedre den økonomiske, sociale, sikkerhedsmæssige og menneskerettighedsrelaterede situation i lande som Mozambique;

17. mener, at den nuværende udvikling i Mozambique og dens sociale og økonomiske konsekvenser vil blive behandlet behørigt i EU's politik over for Afrika i den næste flerårige finansielle ramme for 2021; understreger, at befolkningen i Mozambique bør modtage al den støtte og humanitære bistand, der er til rådighed, eftersom landet ofte er hærget af oversvømmelser og andre naturkatastrofer;

18. mener, at det kommende topmøde mellem EU og Afrika er en fremragende mulighed for at forbedre håndteringen af denne humanitære tragedie og for at øge EU's støtte til regionale og kontinentale organisationer;

19. minder om de internationale tilsagn om bistand, som blev givet på den internationale donorkonference i Beira den 30. maj og 1. juni 2019, hvor EU gav tilsagn om 200 mio. EUR i genopretningsstøtte; opfordrer EU og dets medlemsstater til at opfylde disse forpligtelser fuldt ud; påpeger, at langsigtet genopretning kun kan opnås gennem bæredygtig og inklusiv økonomisk udvikling; opfordrer derfor til, at EU's bistand støtter Mozambiques bestræbelser på at stabilisere sin økonomi, skabe arbejdspladser og fremme konkurrenceevnen i landdistrikterne og samtidig sikre inklusion og miljøbeskyttelse;

20. glæder sig over IMF's CCRT som et skridt i den rigtige retning med hensyn til at bistå Mozambique i bekæmpelsen af de økonomiske følgevirkninger af covid-19; opfordrer EU og dets medlemsstater til at bidrage med flere donationer til IMF og til, at IMF undersøger yderligere alternativer med henblik på at øge de midler, der er til rådighed for CCRT, f.eks. ved at anvende egne eksisterende reserver; minder om, at bidrag til fonden på ingen måde må fungere som en erstatning for officiel udviklingsbistand;

21. mener, at det er yderst vigtigt, at lokalbefolkningen, navnlig i landets fattigste provinser, drager fordel af udnyttelsen af deres naturressourcer; opfordrer regeringen til på retfærdig vis at tildele lokale udviklingsprojekter indtægter fra udvindingsprojekter, samtidig med at høje miljømæssige og sociale standarder respekteres;

22. minder om, at befolkningen i Mozambique, både den kristne og den muslimske, har levet i fredelig sameksistens i lang tid, og er overbevist om, at denne model for tolerance og solidaritet vil sejre på trods af islamistiske terroristers angreb;

23. understreger behovet for at prioritere uddannelse og fremme udvikling af landdistrikterne med henblik på at bekæmpe radikalisering, navnlig blandt unge i landdistrikterne;

24. pålægger sin formand at sende denne beslutning til Rådet, Kommissionen, næstformanden i Kommissionen/Unionens højtstående repræsentant for udenrigsanliggender og sikkerhedspolitik, Mozambiques regering og parlament og medlemmerne og lederne af Det Sydlige Afrikas Udviklingsfællesskab og Den Afrikanske Union.